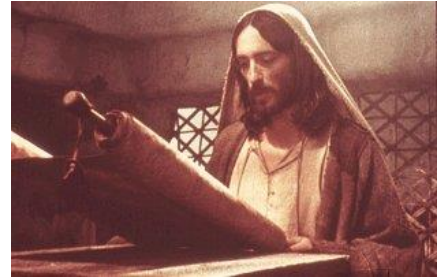


## De Morgenster

Datum: 3 februari 2019  
vierde zondag na Epifanie



Zondag voor het werelddiaconaat  
Thema: 'Hiertoe weet ik mij geroepen'

Voorganger: ds. Erik van Halsema  
Organist: Klaas de Haan  
Lector: Hannie Verkerk

### ORDE VAN DIENST

#### De voorbereiding

**Morgenlied:** 'Zing een nieuw lied voor God de Here' [971], *couplet 1 en 2*

#### Groet en bemoediging

#### Moment van Stille en drempelgebed

**Zingen:** 'Licht dat ons aanstoot in de morgen' [601] *couplet 1*

**Lezing van de Tien Woorden** (in een moderne bewerking)

**Zingen:** 'Het woord dat u ten leven riep', [316] *Couplet 1 en 4*

**Gesprek met de kinderen**, besloten met het **zingen** van 'Wij gaan voor even uit elkaar'.

**Eerste schriftlezing:** Jeremia 1: 1-10

**Antwoordpsalm:** Psalm 71, *couplet 1 en 2*

**Epistellezing:** 1 Korinthiërs 15: 3-9

**Zingen:** 'De Geest des Heren heeft' [686] *Couplet 1 en 2*

**Evangelielezing:** Lucas 4: 20-30

**Zingen:** 'U komt de lof toe' [339a]

#### Overweging

**Zingen:** 'O God die uit het water' [356], *couplet 1, 4, 6 en 7*

**Dankgebed, voorbeden, stil gebed en Onze Vader**

**Mededelingen en inzameling van gaven**

**Slotlied:** 'Zolang wij ademhalen' [657]

**Zending en zegen**

Wij zingen lied 421: 'vrede voor jou'.

### Overweging

In de eerste zin van het Lucas-evangelie vertelt de schrijver dat hij zijn best heeft gedaan om alles wat hij weet over Jezus 'in ordelijke vorm' op schrift te stellen. En inderdaad. In het verhaal over de verwerping van Jezus in Nazareth merken we de meesterhand van een groot literair talent.

Lucas doet in dat verhaal namelijk twee dingen:

In de eerste plaats ontvouwt Jezus hier zijn programma, zijn troonrede.

Zo wordt het voor ons zonneklaar wat de boodschap van Jezus zal zijn: bevrijding.

Dat schept dus verwachtingen voor de rest van het evangelieverhaal: wat zal Jezus allemaal gaan doen, als bevrijder? Als genezer?

Maar in de tweede plaats laat de afloop van het verhaal ook al zien hoe het met Jezus af zal lopen: ternauwernood ontsnapt Jezus hier aan de dood!

Zelfs al zou je de afloop van het evangelie niet kennen, dan nog wordt voor jou duidelijk: 'dit gaat niet goed aflopen'.

Er komt trouwens nog iets bij, maar daar zeg ik niet zoveel over want dat is vorige week al uitgebreid langsgekomen, namelijk dat die bevrijding waar Jezus het over heeft niet beperkt zal blijven tot Israël, maar de grenzen over zal gaan.

Als voorbeeld noemt Jezus de weduwe in Sarepta bij Sidon en Naäman de Syriër.

En daarop ontsteken zijn stadsgenoten dan in grote woede en drijven hem naar de rand van de berg bij Nazareth.  
Die steile klif die bestaat echt, zo heb ik mij laten vertellen.

Hier zit een groot contrast met hoe het ons vergaat als *wij* willen vertellen over de bevrijding die God geeft.

Wij worden niet bedreigd maar kunnen vrijuit spreken. Ja toch?

Het is de vraag of we er gebruik van maken, maar in ons land kan het in principe wel. Een collega van mij verwoordde het zo: *'Toen Jezus optrad in Nazareth werd hij verdreven en dreigde men hem te doden; als ik ergens binnenkom wordt mij een kopje thee aangeboden'*.

Dat is een flink verschil. Ligt dat aan onze cultuur?

Of ligt dat ook aan het feit dat geestelijk leiders in ons land te weinig hun profetische functie waarmaken, te weinig een luis in de pels zijn?

Als je met die vraag naar de oudtestamentische lezing van vanmorgen gaat dan valt er iets op.

De taak die de jonge Jeremia krijgt is een tweeledige: afbreken en opbouwen.

Dus niet alleen het laatste, het positieve.

Maar ook het afbreken. Dat is de kritische functie van de profetie.

Nu hoef je tegenwoordig geen profeet te zijn om te wijzen op de plastic soep, de opwarming van de aarde etc.

Dat ziet elk kind, en komende week donderdag gaan misschien wel duizenden scholieren ons voor door in Den Haag te protesteren tegen de traagheid van ons klimaatbeleid. Misschien protesteren zij ook wel tegen hun ouders. In dat geval gaat mijn eigen dochter als het ware ook tegen mij protesteren – een confronterende gedachte. Ze spijbelt tegen mij – overigens wel met mijn toestemming want ik heb voor het afdelingshoofd een briefje geschreven dat haar spijbelgedrag mijn zegen heeft – nou ja, voor één dag dan, het moet ook niet te gek worden..

Maar terug naar Jeremia, de tweeledige taak van Jeremia is niet eenvoudig: afbreken en opbouwen; kan hij dat wel? Hij protesteert: 'ik ben te jong!'

Als wij geroepen zouden worden als Jeremia, hoe zouden wij dan reageren? Hoe zou de kerk in haar volle breedte reageren?

Misschien zegt zij wel: 'laat mij met rust. Niet omdat ik te jong ben, maar omdat ik te *oud* ben. En moe.

Vermoeid zeggen wij: 'Wat haalt het allemaal uit?'

Alweer dertig jaar terug waren we enthousiast bezig met het 'Conciliair Proces voor gerechtigheid, vrede, en heelheid van de schepping'.

Wat heeft het allemaal uitgehaald? Niks toch zeker?

'Laat mij met rust, ik heb alles al een keer gezien, ik ben te oud'.

Maar dan klinken daar die woorden van Jezus: '*Vandaag* hebben jullie deze schrifttekst in vervulling horen gaan'. Dat woordje '*vandaag*', dat springt er hier uit.

Gaan op de weg van geloof is de moed opbrengen om te zeggen: dat woordje *vandaag*, lang geleden in Nazareth, dat wil ook in óns eigen *vandaag* klinken.

Ook *vandaag* kunnen oude woorden uit de schrift werkelijkheid worden, handen en voeten krijgen, met de kracht van de Geest waar we om bidden mogen.

Niet alleen in het groot, maar ook kleiner, bijvoorbeeld door volgende week zaterdag mee te doen met de actiemiddag met de stichting Present.

Op die middag gaan een stuk of dertig mensen uit onze wijk dingen doen voor en met mensen die wij nog niet kennen.

We treden buiten de veiligheid van de eigen groep.

We gaan buiten eigen vrienden, buiten eigen gemeente, misschien zelfs buiten eigen volk.

In Lukas 4 zit dat heel duidelijk: niet eigen volk eerst.

Hier ligt de actualiteit voor het oprapen. Bij het kinderpardon ging het om mensen, kinderen die van *buiten* gekomen zijn.

Er is iets gebeurd in Nederland. In de Bethelkapel in Den Haag hielden voorgangers met hun gemeenteleden van waarschijnlijk alle kerkelijke denominaties een liturgie-estafette gaande. We vormden een deel van een keten.

Deze week is het kerkasiel in de Bethelkapel tot een einde gekomen. Iets wat menigeen niet durfde dromen is toch gebeurd. Deze zondag zal op heel veel plekken uit het diepst van het hart God gedankt worden. Ook wij zullen dat straks doen.

Dan vraag ik mij af: waar zullen we elkaar weer ontmoeten?

De vlam die in Den Haag gaande gehouden werd, waar zal die opnieuw gaan branden? Want wat hier is gebeurd, dat is toch geen incident? De beweging die hier manifest werd die zoekt toch plekken van verse expressie?

De vreugde van al die kinderen en hun families mag ook onze vreugde zijn.

Tegelijkertijd zien we wat het kost: deel van dat compromis is dat we als Nederland jaarlijks voortaan niet 750 maar 500 vluchtelingen uitnodigen naar ons land om hier te komen wonen en werken.

Dat zou cynisch kunnen maken, het ligt om de hoek.

Maar soms zijn er dingen die je gewoon moet blijven doen, ook *vandaag*.

Toen moest ik denken aan een beroemd citaat van Dag Hammarskjöld, de toenmalige secretaris-generaal van de Verenigde Naties die in 1961 omkwam bij een vliegtuigongeluk.

Na zijn dood ontdekten ze dagboekantekeningen die postuum werd uitgegeven.

Het meest beroemde citaat hieruit gaat er over dat er een dag in zijn leven was gekomen waarop hij als het ware, eindelijk, kon zeggen: 'ja, hiertoe weet ik mij geroepen'.

Het citaat luidt als volgt: *"Ik weet niet wie - of wat - de vraag stelde. Ik weet niet wanneer zij gesteld werd. Ik herinner me niet dat ik antwoordde. Maar eens zei ik ja tegen iemand - of iets. Sinds dat moment heb ik de zekerheid dat het leven zinvol is en dat mijn leven, in onderwerping, een doel heeft. Vanaf dat moment heb ik geweten wat het wil zeggen, 'niet om te zien', 'zich niet te bekommeren om de dag van morgen'."*

Het verhaal van Jezus in de synagoge van Nazareth kun je zien als een roepingsverhaal: 'hier sta ik, ik kan niet anders'.

Jezus gaat hier de weg die begonnen was bij zijn doop, en die bevestigd is geworden in de verzoeking in de woestijn, waar hij heeft standgehouden. Nu gaat hij verder. In de synagoge ontvouwt hij aan de hand van woorden uit Jesaja zijn programma.

Dat is *opbouwen*, om weer een link te leggen met Jeremia.

Maar in de reactie van zijn dorpsgenoten wordt het kruis al zichtbaar.

Dat zou je afbreken kunnen noemen, om weer een link te leggen met Jeremia.

Jezus begint hier een beweging van hoop: *Om aan armen het goede nieuws te brengen heeft hij mij gezonden, om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken en aan blinden het herstel van hun zicht, om onderdrukten hun vrijheid te geven.*

Maar heeft het wel toekomst? Zoveel bewegingen van hoop zijn er al geweest die allemaal stuk liepen!

Je roeping is alleen dan vol te houden als je een ankerplaats hebt, als je een fundament hebt, als je ergens vaste grond onder de voeten hebt.

Ik las ergens waarin dat werd genoemd: 'the quiet place'.

Dat is de plaats die overblijft als je al je maskers, al je diploma's, alle dingen die je zekerheid geven hebt afgelegd, waar je voor God staat met een houding van alleen maar ontvangen.

Het is misschien ook wel de plek waar je beseft: het is niet dankzij mijzelf, maar eerder ondanks mijzelf dat ik deze basis gevonden heb.

Daarom heb ik ook die lezing uit de eerste brief aan de Corinthiërs toegevoegd. Het is een van die teksten waarin Paulus getuigt dat hij er niet zelf voor gekozen heeft.

Dat het niet in zijn natuur zat. Dat hij uit zichzelf eigenlijk iets anders wilde. Maar God heeft hem een andere kant op gestuurd, hem, 'misbaksel' dat hij was.

Hij ontdekte dat zijn plek van zekerheid ergens anders lag dan hij die altijd gezocht had.

In het verhaal over de doop van Jezus, dat enkele weken hier centraal stond, zie ik de verbeelding van een dergelijke 'quiet place'.

Jezus begint daar met ontvangen: '*Jij bent mijn geliefde Zoon, in jou vind ik vreugde*'.

Daar begint zijn weg mee, zijn roeping.

Ik denk ook dat hier de verklaring ligt van het merkwaardige slot van het verhaal.

Zijn stadsgenoten staan klaar om hem in de afgrond te storten. Maar Jezus loopt midden tussen hen door en vertrekt.

Een oud syrisch handschrift verklaart deze scène door te vertalen: Jezus vloog weg. Hij kreeg dus opeens vleugels en kon zo ontsnappen.

Maar ik denk dat Lucas redeneert vanuit de gedachte aan een soort quiet place: dat Jezus zozeer uitstraalde dat hij het niet uit eigen kracht deed, maar vanuit de kracht van God, dat de mensen als vanzelf voor hem opzij gingen. Omdat ze beseften: hier is iets heiligs.

Hiermee sluit ik af. Het zou nu de indruk kunnen wekken dat roeping iets heel groots en heiligs is. Alleen weggelegd voor religieuze genieën, of voor een Jezus.

Maar volgende week zullen we dat rechtzetten.

Dan lezen we door in het Lucas-evangelie en zal het gaan over vissers die geroepen worden.

Dus gewone mensen, als u en ik.

In de Morgenster-actueel heb ik hierbij een oproep gedaan, misschien heeft u het al zien staan. Het is een vraag die gaat over roeping.

Ik heb al één toezegging gekregen van iemand die iets over haarzelf gaat vertellen.

Het zou mooi zijn als er nog één of twee bij zouden komen.

Zo zal het volgende week gaan over deze vraag:

*Wat betekent het voor jou om achter Jezus aan te gaan?*

*Wat doe je en wat laat je?*

Wordt vervolgd!